

Inhoud

Proloog	7
1 De lijst van Wiegman	9
2 Aftellen	25
3 Kippenvel	37
4 Oranjegekte	45
5 Een team	55
6 De rol van underdog	67
7 Tien dagen vrij	83
8 Van droom naar nachtmerrie	89
9 Vechten voor wat je waard bent	109
10 De knop om	119
11 Automatische piloot	129
12 Het debacle van Oslo	149
13 Bezoek van de bondscoach	157
14 Strijdlust en veerkracht	165
15 Samen sterk	187

Wedstrijdkarakteristieken	205
Spelersprofielen WK-selectie	
Nederlands elftal	209
Dankwoord	215
Fotoverantwoording	217

Proloog

Utrecht, 7 augustus 2017. Duizenden mensen zijn naar de Domstad gekomen om het Nederlands vrouwenelftal, dat de dag ervoor Europees kampioen is geworden, te huldigen. Tijdens de boottocht door de grachten knijpen speelsters en leden van de staf zichzelf in de armen bij het zien van zoveel mensen. Dat er supporters in de gracht springen doet denken aan die andere Europese titel, toen een deel van deze groep nog niet eens was geboren. Op het podium wordt gedanst, gezongen en gesprongen, mee op de deining van de oceaانvreugde van zoveel mensen die hen al die weken hebben gesteund. Dezelfde avond, als de speelsters thuis bij hun ouders op de bank zitten, het hoofd rozig van de zon en de drank, de gouden medaille om de nek, nemen ze een moment om te laten bezinken wat er die zomer is gebeurd.

In de maanden die volgen wordt pas echt duidelijk welke impact de titel heeft op het team als geheel en

voor de speelsters als individu. En dat terwijl de kwalificatiereeks voor het WK in Frankrijk al is begonnen. Sommige speelsters hebben moeite om het plotselinge succes een plek te geven, voor anderen wordt de euforie overschaduwd door een gevoel van teleurstelling. Twee speelsters lasten een Oranjepauze in, één speelster overweegt om helemaal te stoppen met voetballen.

Allemaal hebben ze een verschillend perspectief op de gebeurtenissen rond het EK en de periode erna. Meiden die weinig of niet aan spelen zijn toegekomen hebben het toernooi op een heel andere manier beleefd dan zij die van vaste waarde waren. Bijeen genomen vormen hun verhalen een reconstructie van de zomer van 2017 en de kwalificatiereeks, die niet vlekkeloos verliep. Er was het krasje tegen Ierland en het debacle van Oslo, waardoor de WK-droom aan een zijden draad hing.

Net op tijd realiseerden de speelsters zich waar de kracht van deze groep ligt. Dat het, hoeveel individuele kwaliteiten er ook zijn, uiteindelijk om één ding draait: het team. Als de Oranje Leeuwinnen als een team spelen, zijn er immers geen grenzen aan wat ze aan de wereld kunnen laten zien. Op 11 juni in Le Havre zullen ze er staan voor de eerste wedstrijd tegen Nieuw-Zeeland. Alle 23 speelsters van Oranje. Samen sterk.

I

De lijst van Wiegman

Op de drempel van 2017, het jaar van het EK, spreken speelsters in diverse media voorzichtig hun verwachtingen uit. Het EK zal, ook voor de speelsters die al eerder aan grote toernooien hebben deelgenomen, hoe dan ook een unieke ervaring worden. Nooit eerder organiseerde Nederland een vrouwenvoetbaltoernooi, en dus haalt de KNVB alles uit de kast om er een mooi evenement van te maken. In totaal zullen er vijftienhonderd vrijwilligers worden ingezet, verdeeld over de zeven speelsteden Utrecht, Rotterdam, Doetinchem, Breda, Deventer, Tilburg en Enschede. De loting is dan al bekend: Nederland is ingedeeld in de zogeheten poule des doods, met Noorwegen, Denemarken en België.

Met nog zeven maanden te gaan lijkt er geen vuiltje aan de lucht. Maar terwijl de speelsters zich opmaken voor de winterstop neemt de KNVB een belangrijke beslissing. Bondscoach Arjan van der Laan, die na het WK in Canada het stokje heeft overgenomen van Ro-

ger Reijners, krijgt van Hans van Breukelen, die op dat moment de technisch directeur van de KNVB is, te horen dat hij per direct is ontslagen. 'Wij hebben er echter te weinig vertrouwen in dat hij de juiste persoon is om het team ook in de laatste fase goed te begeleiden,' staat in het persbericht dat de bond een dag voor het begin van de kerstvakantie naar buiten brengt. In werkelijkheid hebben de spelers een evaluatieformulier ingevuld, waaruit blijkt dat de meerderheid voor zijn vertrek stemt. Het is geen goede match, vinden ze.

Van der Laan, ex-profvoetballer van Sparta, FC Twente en ADO Den Haag, en later trainer van de amateurs van FC Lisse, heeft als hij in 2015 bondscoach wordt enkel ervaring in het mannenvoetbal. Dat wordt pijnlijk duidelijk als de selectie voor de eerste keer onder zijn leiding in Zeist verzamelt. Als hij de spelers ophaalt van hun hotelkamer voor de eerste bespreking zegt hij tegen Sherida Spitse dat hij Sherida Spitse nergens kan vinden. Toch hebben de spelers publiekelijk nooit een kwaad woord over Van der Laan gesproken. Spitse: 'Arjan was een prima man, alleen voor de groep hadden we op dat moment wat anders nodig.'

In een poging de relatie met de groep te verbeteren had Van der Laan een paar maanden daarvoor nog de hulp ingeroepen van Foppe de Haan, oud-trainer van onder andere Jong Oranje en sc Heerenveen. 'Arjan vond dat hij ervaring tekortkwam. Hij wilde zich verder ontwikkelen. Op zich vind ik het fantastisch dat iemand zichzelf zo goed kent. Ik had op dat moment

ook niks omhanden en het leek me wel mooi om een jonge trainer te mogen coachen.' En zo sluit De Haan in het najaar van 2016 als adviseur aan bij de selectie. Hij is aanwezig bij trainingen en besprekingen, waar- bij hij zich in eerste instantie bezighoudt met de ver- richtingen van Van der Laan. 'Hij was een beetje van de hak op de tak. Niet zo systematisch en heel lang van stof. Dat herkende ik wel. Je hebt als trainer een hele hoop dingen die je wil vertellen en als je jonger bent kijk je nog te weinig naar de koppen die dat moe- ten ontvangen. Hij moest ook uitvinden hoe hij wilde voetballen. Ga je voor 1-4-4-3 of 1-4-4-2?' Binnen een paar weken merkte hij dat hun samenwerking zijn vruchten begon af te werpen. 'Het ging prima, ik kon zien dat hij progressie maakte.' Voor de oefenwed- strijd uit in Schotland is De Haan voor het eerst een kleine week bij de groep. 'Die wedstrijd wonnen ze met 7-0. Ik vond dat ze slecht voetbalden, maar er zat wel veel dreiging in, met Shanice, Miedema en Bee- rensteyn. Toen was Lieke er nog niet eens bij. Ik dacht: hier zit wel muziek in. Het is een kwestie van tijd en dingen goed op elkaar afstemmen.'

Van de groeiende ontevredenheid binnen de spe- lersgroep krijgt hij niks mee. 'Daarvoor zat ik er niet genoeg in. Ik weet wel dat Sarina het ook niet hele- maal met hem eens was, ze moest zich altijd een beetje inhouden. Sarina wil alles onder controle heb- ben, Arjan is veel losser. Dat kan elkaar aanvullen, maar ook tegenwerken.' In december krijgt De Haan een telefoontje van Van Breukelen. Die vertelt hem

dat de vrouwen helder zijn in hun evaluatie. 'Ze vonden Arjan een prima jongen en ook geen slechte trainer, maar ze vonden hem gewoon net niet goed genoeg. Alleen het moment vond ik wel raar, ja.' Zelfs voor sommige speelsters komt het bericht als een verrassing. Anouk Dekker: 'Ik zat in de auto toen ik op de radio het bericht hoorde over het ontslag van Van der Laan. Ik dacht: verrek, dat gaat over mijn trainer. Best een aparte keuze, zo vlak voor kerst en een halfjaar voor het EK.'

Terwijl de media de hele kerstvakantie in het ongewisse worden gelaten, wordt achter de schermen vastgelegd wie Van der Laans opvolger wordt. Sarina Wiegman, assistent-trainer sinds 2014, zet haar handtekening onder een contract tot en met de zomer van 2019. Na het WK in 2015 heeft Wiegman al een aanbod van de KNVB afgeslagen. De tijd was er nog niet rijp voor, vond ze. Ze was net begonnen met de cursus Coach Betaald Voetbal en wilde die eerst afronden. Typisch Sarina, zegt haar man Marten Glotzbach, met wie ze twee dochters heeft. 'Als ze ergens aan begint wil ze van zichzelf het idee hebben dat ze er optimaal klaar voor is.' De negenenveertigjarige Wiegman speelde zelf 104 wedstrijden voor Oranje, waarmee ze op de negende plaats staat in het rijtje van speelsters met de meeste interlands. Naast een goede opleiding was sporten het belangrijkste in haar jeugd. Er is bijna geen sport die ze niet heeft uitprobeerd. Van judo tot turnen, softbal en zelfs acrobatiek, waar de verdedigende middenvelder de coördinatie, balans en le-

nigheid aan te danken heeft waar ze in haar carrière zoveel aan heeft gehad. Zo zorgvuldig als ze zich voorbereidt op wedstrijden, zo nauwkeurig bouwt Wiegman ook haar carrière als trainer op. Als haar in 2006 wordt gevraagd of ze hoofdtrainer wil worden van het eerste vrouwenelftal van Ter Leede, haar oude club, zegt ze in eerste instantie nee, omdat ze vindt dat haar kinderen nog te jong zijn. Enkele dagen later belt ze het bestuur van de club op om te zeggen dat ze zich heeft bedacht. Ze tekent haar contract in het pannenkoekenhuis langs de A4 bij Leiderdorp. Meteen in haar eerste seizoen wordt ze kampioen en wint ze de KNVB-beker. Bij de start van de Eredivisie voor Vrouwen in 2007 maakt Wiegman de overstap naar ADO Den Haag, een club die haar als geboren Hagenees op het lijf is geschreven. Ook daar wordt ze kampioen en wint ze twee keer de KNVB-beker.

In de zomer van 2016 mag Wiegman, in navolging van Vera Pauw en Hesterine de Reus, als derde vrouwelijke trainer in Nederland het hoogste trainersdiploma in ontvangst nemen. Ze is dan al twee jaar assistent-trainer. Als Hans van Breukelen en directeur amateurvoetbal Jan Dirk van der Zee haar in december van dat jaar opnieuw vragen wat ze ervan zou vinden om hoofdtrainer te worden van de Oranjevrouwen, twijfelt ze geen moment. 'Het was een moeilijke periode, vooral voor Van der Laan. Maar we moesten wel zo snel mogelijk door. Ik vond dat ik de juiste persoon was,' zegt ze nu, twee jaar later. 'Ik kende de

groep goed en had helemaal meegedacht over en meegewerkt aan het plan voor het EK. Ik was er klaar voor.'

Wiegman, klein van stuk en helder in haar taalgebruik, beschikt over een groot tactisch vermogen, weet hoe ze een team moet aansturen en leert spelers verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen gedrag. Ze deelt complimenten uit als die verdiend zijn, maar kan onverbiddelijk zijn als ze ziet dat iemand niet het beste uit zichzelf haalt. Soms komt ze strenger over dan ze is en dat vindt ze best jammer. Zo zegt ze in een interview van twee jaar geleden: 'Ik ben wel empathisch, maar ik denk niet dat ik altijd zo overkom. In de topsport moet je nou eenmaal harde keuzes maken. Dat is niet altijd leuk en soms kom je daardoor hard over.'

Op vrijdag 13 januari 2017, drie dagen voordat de selectie voor een oefenstage naar het Spaanse La Manga vertrekt, vindt de officiële presentatie van Wiegman als nieuwe bondscoach plaats, op het bondsbureau in Zeist. Ze noemt het EK in eigen land een uitgelezen kans 'om onszelf neer te zetten en de harten van het publiek te veroveren, niet alleen door ons spel maar ook door hoe we ons daarbuiten presenteren'. Wiegman vraagt De Haan, die denkt dat zijn taak er na het ontslag van Van der Laan op zit, of hij bij de groep wil blijven. Daar moet hij in eerste instantie even over nadenken. 'Het programma richting het EK was redelijk intensief.' Na onderhandelingen met de KNVB én met zijn vrouw staat De Haan een week later op een glibberig trainingsveld in Zuid-Spanje, dat in